220949 - Çalınan maldan tövbe etmek, ancak malı sahibine veya mirasçılarına iade etmekle olur.

Soru

Bir kişi genç yaşlardayken dedesi ve ninesinden para çaldı, daha sonra tövbe etti ve hakları hak sahibine iade ederek tövbesini tamamlamak istiyor. Ancak hak sahipleri vefat etmiş ve mirasçılarının sayısı çok olup onlara ulaşmak zordur. Bunun üzerine çaldığı mal tutarınca parayı bulunduğu memlekette ihtiyaç sahiplerine dağıtabilir mi?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Tövbenin geçerli olması için kul hakkı olduğunda kesinlikle hakkı sahibine iade edilmesi veya helalleşmek dilemesi gerekir. Zira Ebu Hureyre Radiyallahu anhu'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle dedi: Her kim bir kul hakkına girmişse hiçbir paranın geçerli olmadığı kıyamet günü gelmeden ondan helalleşsin. Aksi takdirde kişinin sevapları alınır hak sahibine verilir. Sevapları yoksa hak sahibinin günahları alınır ve hak yiyen kişiye yüklenir." (Buhari 2449)

Şayet bir insan başkasından bir şey çalmışsa tövbe ettikten sonra ona haber vermesi zor veya daha büyük bir olayın olmasından korkuyorsa veya araları bozulacaksa ona haber vermesi gerekmiyor. Malı mümkün olduğu başka bir yöntemle iade eder. Onun hesabına katar veya ona ulaştıracak birine verir vb. yöntemlerle haktan kurtulur.

İkincisi:

Dede ve ninesinin mirasçılarına ulaşması zor olsa dahi mümkün olması hasebiyle malı mirasçılarına ulaştırması gerekir. Zira zor ancak mümkün ile imkansızın arasında çok fark vardır. Bunun üzerine malı hak sahibine iade etmesi mümkün olduğu takdirde onlara ulaştırması gerekir ve onların adına

sadaka vermesi caiz değildir. Çünkü tasarruf hakkı mirasçılarındır. Şayet bulunduğu memlekette çok fakir bulunuyorsa kendi malından sadaka verebilir.

Şeyh İbn Useymin Rahimehullah şöyle dedi: “Malın sahibi biliniyorsa veya varisleri biliniyorsa mutlaka hakları hak sahibine ulaştırmak gerekir. Fakat hak sahiplerini unuttuysan veya onları hiç tanımıyorsan ve onları bulmaktan ümidini kestin o durumda onların adına sadaka verebilirsin. Ancak onlar bilindiği müddetçe veya vefat etmiş fakat mirasçıları bulunuyorsa hakları onlara vermek gerekir.

Şayet onlara gerçeği söylemek zor veya onlara hakkı verdiğin takdirde sana inanmayacaklarsa güvendiğin dindar ve akıllı bir adam bul, ona durumu izah et, size uygun bir çözüm bulur veya bu adam onları arar adınıza hak sahiplerine ulaştırır. Ve sorumluluktan kurtulmuş olursunuz. (lika Şehri 31)

Dede ve ninenin vefat etmeleri üzerine mal artık onların değil mirasçılarındır bu nedenle mutlaka mirasçılarına ulaştırmak gerekir.

Şüphesiz insanoğlu Allah’tan hakkıyla korkar ve hakları sahiplerine ulaştırmaya özen gösterirse yüce Allah bu işi ona kolaylaştıracaktır.

En iyisini Allah bilir.